
Kronika

Przegląd Historyczny 5/2, 274

1907

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

KRONIKA.

Dnia 30 czerwca 1907 r. w małej sali Muzeum handlu i przemysłu odbyło się pod przewodnictwem zastępcy przewodniczącego, p. Bronisława Chlebowskiego, miesięczne posiedzenie Towarzystwa mił. historii. Przedmiotem odczytu: Z dziejów mieszczaństwa warszawskiego, p. Alexandra Kraushara, było przedstawienie obrazu zmian, jakie na schyłku XVIII wieku zaszły były w przedstawicielstwie owego mieszczaństwa, w osobach jego prezydentów,—jako odbicie wydarzeń historycznych, które po raz pierwszy powołały do życia politycznego stan miejski i uczyniły go przodowniczym, w następnych usiłowaniach odzyskania udzielnosci kraju, czynnikiem. Mieszczaństwo polskie, przed schyłkiem XVIII wieku, rdzennie polskiem ani uprawnionem jako stan polityczny, wpływowy, nie było.

Nie wyrosło ono z gruntu rodzimego, nie zasilalo się żywiołami swojskimi. Było ono przeważnie obcem, niemieckiem. Rządy krajowe nie okazywały się dla słabo dźwigającego się tu i owdzie mieszczaństwa swojskiego ojcowskimi. Koniec wieku XV i początek XVI zaznaczyły się rozporządzeniami królewskimi, ograniczającymi jego samorząd miejski. Niknęły zwolna nieliczne wybitniejsze rody mieszczan polskich. Miejsce ich na krzesłach prezydyalnych magistratów zajmowali cudzoziemcy. Rewolucya francuska budzi z uspienia przedwzrostkiem mieszczaństwo warszawskie.

Prowodyrami ruchu emancypacyjnego w tej warstwie ludności stają się prezydenci krajowcy. Staje tu na czele postać świetlana Jana Dekiarta, niestrudzonego, jakkolwiek za życia niezwykłego, obrońcy praw mieszczaństwa polskiego. Wynurza się na widownię historyczną postać postać i chorążego poznańskiego, Ignacego Wyszygota Zakrzewskiego, pierwszego, a zarazem ostatniego na krześle prezydyalnym karmazyna. Przewijają się między nimi współrzędne postacie Rafałowiczów i Łukaszewiczów, przysłonięte mgłą nieokreślonego w rządach miejskich stanowiska.

Zarysem działalności Dekiarta podczas sejmu czteroletniego, uwięzionej dopiero po jego zgonie uchwałą sejmową, nadającą mieszczaństwu byt uprawniony i udział w sprawach politycznych narodu, oraz obrazem losów jego następców aż do chwili upadku Rzplitej—wypełnił prelegent dalsze ustępy swego odczytu, zasilonego materiałem źródłowym, archiwalnym, oraz treścią rzadkich druków, historii miast dotyczących.